

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
tkachenko26091980@gmail.com

д.е.н., доцент, ректор, ВНЗ
«Міжнародний технологічний
університет «Миколаївська
політехніка»

ПОТИШНЯК

Олена Миколаївна
potyshnjak3709z@gmail.com

д.е.н., доцент, професор кафедри,
Харківський національний технічний
університет сільського господарства
ім. Петра Василенка

ПОЛЯКОВА

Євгенія Сергіївна
riske2074@gmail.com

к.е.н., доцент, проректор з науково-
педагогічної роботи, ВНЗ
«Міжнародний технологічний
університет «Миколаївська
політехніка»

УДК 657

**МОНІТОРИНГ СЕМАНТИКИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДСИСТЕМИ СИСТЕМАТИЧНОГО
ГОСПОДАРСЬКОГО АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ,
ВИРОБНИЧИХ ОБ'ЄДНАННЯХ**

**MONITORING THE IMPORTANCE OF IMPROVING THE SUBSYSTEM OF SYSTEMATIC ECONOMIC
ANALYSIS AND EVALUATION AT ENTERPRISES OF INDUSTRY, SCIENTIFIC AND INDUSTRIAL
UNIONS**

TKACHENKO Serhii Anatoliiovych – Doctor of Economics, Associate Professor, Rector, Higher Educational Institution «International Technology University "Mykolaiv Polytechnic"»

POTYSHNIAK Olena Mykolaivna – Doctor of Economics, Associate Professor, Professor of the Department, Kharkiv National Technical University of Agriculture after Petro Vasylenko

POLIAKOVA Yevheniia Serhiivna – PhD in Economics, Associate Professor, vice-rector for scientific and pedagogical work, Higher Educational Institution «International Technology University "Mykolaiv Polytechnic"»

Доведено, що проблема удосконалення підсистеми аналітичної обробки техніко-економічної інформації стає предметом усе зростаючої уваги як із боку великого числа фахівців, так із боку закладів вищої освіти та різних науково-дослідних організацій. Про зростання уваги до проблеми самовдосконалення підсистеми аналітичної обробки техніко-економічної інформації свідчить той факт, що вона виступає предметом розгляду на Міжнародних, Всеукраїнських, Регіональних науково-практичних сесіях, семінарах, симпозиумах і отримує істотне відображення у рекомендаціях означених зборів. Обґрунтовано, методологія підходу, широта охоплення у вирішенні проблеми, спрямованість та всебічність розробок у багатьох випадках у укладачів виступають далеко не однаковими, не рівноцінними.

* * *

Проблема усвершенствования экономического анализа становится предметом всё возрастающего внимания как со стороны большого числа специалистов, так и со стороны высших учебных заведений и различных научно-исследовательских обществ. О возрастании внимания к проблеме совершенствования экономического анализа свидетельствует тот факт, что она выступает предметом(целью)рассмотрения на Международных, Всеукраинских, Региональных научно-практических сборах, симпозиумах, конференциях и получает принципиальное отражение в рекомендациях данных ассамблей. Методология подхода, широта охвата в разрешении затруднения, направленность и глубина разработок во многих случаях у разных литераторов являются далеко не одинаковыми, не равноценными.

* * *

One of the reasons that at present in research and production associations and industrial enterprises, according to the degree of implementation, analysis is almost the most backward management function, in our opinion, is still insufficient attention on the part of economic services of these production links to issues of formation of analytical information processing. Having overcome, in principle, the psychological barrier of misunderstanding the advantages of using modern computer technology in production management, the economic services of enterprises in a number of cases have not yet realized that they should be both initiators of the functional development of the management system and direct participants in the new technology for the implementation of management functions, including and analysis function. The use of electronic digital machines in economic analysis is one of the indispensable conditions for achieving its efficiency and complexity. The problem of improving the function of economic analysis is becoming the subject of increasing attention, both from a large number of specialists, and from higher education institutions and various research organizations. The increasing attention to the problem of improving integrated economic analysis is evidenced by the fact that it is the subject of consideration at International, All-Ukrainian, Regional scientific and practical conferences, seminars and is significantly reflected in the recommendations of these forums. At the same time, it should be noted that the methodology of

the approach, the breadth of coverage in solving the problem, the focus and depth of development in many cases by different authors are far from the same and not equivalent. Therefore, when conducting an analytical review of scientific publications, in our opinion, it is advisable to evaluate existing developments in a certain order, namely: firstly, works that emphasize the importance and need to improve the function of economic analysis without indicating specific ways to solve this problem; secondly, works examining specific forms of organizing economic analysis in management systems. The latter, in particular, include: works in which the dispersal and implementation of individual analysis tasks are proposed as part of various functional subsystems of the control system; works whose authors consider it possible to combine the tasks of economic analysis with the tasks of other management functions in one of the generally accepted subsystems of the management system; works in which the allocation of analysis tasks to an independent functional subsystem of the control system is justified.

Ключові слова: виробниче об'єднання, єдиний господарський аналіз, значення, моніторинг, оцінка, промислове підприємство, удосконалення, ціль

Ключевые слова: единый хозяйственный анализ, значение, мониторинг оценка, объединение, предприятие, система, тотидент, усовершенствование

Keywords: evaluation, improvements, industrial enterprise, monitoring, purpose, scientific-industrial association, significance, the only economic analysis

ВСТУП

Одна із причин того, що у даний час у науково-виробничих об'єднаннях і на підприємствах промисловості за ступенем упровадження підсистема (функція) планомірного економічного аналізу та оцінки виступає чи не найбільш відсталою функцією управління, полягає, на наш погляд, в усе ще недостатній увазі з боку економічних служб зазначених ланок виробництва до альтернатив формулювання аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних. Подолавши в принципі психологічний бар'єр нерозуміння переваг застосування сучасних засобів обчислювальної техніки в управлінні виробництвом, економічні служби підприємств у цілому ряді випадків ще не усвідомили того, що вони повинні бути як ініціаторами функціонального розвитку системи управління, так і безпосередніми учасниками нової технології здійснення управлінських функцій, включаючи й підсистему (функцію) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу та оцінки). Застосування машин електронних цифрових у підсистемі (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу і оцінки) виступає однією із невідмінних умов досягнення її оперативності, систематичності, продуктивності та якості.

Проблема вдосконалення підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу і оцінки) стає предметом усе зростаючої уваги як із боку великого числа творців [1-10], так й із боку закладів вищої освіти та різних науково-дослідних організацій. Про зростання уваги до проблеми вдосконалення підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу і оцінки) свідчить той факт, що вона виступає предметом розгляду на Міжнародних, Всеукраїнських, Регіональних науково-практичних конференціях, семінарах та отримує істотне відображення у рекомендаціях вищезазначених зборів тощо.

У той же час слід зазначити, що методологія підходу, широта охоплення у вирішенні проблеми, спрямованість й глибина розробок у багатьох випадках у

різних літературів виступають далеко не однаковими та не рівноцінними тощо.

МЕТА РОБОТИ

Тому під час проведення дослідницького огляду наукових публікацій, на наш погляд, доцільно надати оцінку наявних розробок у певному порядку, а саме: по-перше, робіт, в яких зазначаються важливість і необхідність вдосконалення підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу та оцінки) без указівки конкретних шляхів вирішення цієї проблеми; по-друге, робіт, які розглядають конкретні форми організації підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу і оцінки) у концепціях адміністрування. До останніх, зокрема, відносяться: роботи, у яких пропонуються розосередження та упровадження окремих задач підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу і оцінки) у складі різних функціональних підсистем системи управління; роботи, автори яких вважають за можливе об'єднати завдання підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу та оцінки) із завданнями інших функцій управління у одній із загальноприйнятих підсистем системи управління; роботи, у яких обґрунтовується виділення завдань підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу й оцінки) у самостійну функціональну підсистему методи управління.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічною основою даної наукової публікації виступає діалектичний метод і основні положення теорії системи управління, цілісного господарського аналізу та оцінки. У процесі дослідження використовувалися наступні технології: *абстрактно-логічний* (для філософічного узагальнення і функціонування результатів); *монографічний* (у трактуванні філософських методик конструкції квестури, планомірного економічного аналізу та оцінки).

РЕЗУЛЬТАТИ

Проблема вдосконалення підсистеми (функції) ана-

літичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу і оцінки) уже багато років привертає увагу не тільки учених-дослідників, а й фахівців із розробки систем управління. Так, розглядаючи принципи розвитку системи управління промисловим підприємством, вони висловлюються за визнання необхідності мати у комплексі локальних моделей спрощену модель підприємства для реалізації підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу та оцінки) його господарської діяльності.

Водночас вельми симптоматичним виступає той факт, що важливість удосконалення підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу і оцінки) визнається не тільки фахівцями із дослідження, але й розробниками систем управління. А у деяких роботах відзначається навіть можливість виділення у складі систем управління концепції комплексного економічного аналізу, підсистеми (функції) аналізу виробничо-господарської діяльності тощо.

Відносно безпосереднього місця підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (систематичного економічного аналізу та оцінки) у системі управління у наявній науково-дослідницькій літературі і різних методичних матеріалах висловлюються різні точки зору. Згідно з першою, що знайшла, зокрема, відображення у загальногалузевих керівних методичних матеріалах із створення систем управління підприємствами промисловості та науково-виробничими об'єднаннями, підсистема (функція) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (систематичного економічного аналізу й оцінки) децентралізується і водночас окремі дослідницькі завдання, перелік яких досить обмежений, включаються до складу різних функціональних підсистем системи управління. Слід зазначити, що, незважаючи на те, що той розділ загальногалузевих керівних методичних матеріалів та інструктивних доказів, де характеризується функціональний склад системи управління, носить не обов'язковий, а лише рекомендаційний характер, проте такий підхід локального впровадження поодиноких аналітичних завдань має ще чимало прихильників особливо серед фахівців із створення систем регулювання. Пояснюється цей факт, на наш погляд, не тільки повною відсутністю теоретико-методологічного обґрунтування альтернативних варіантів, але ще й відносно легкістю практичної реалізації локального (обмеженого) підходу.

Друга точка зору на місце підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (систематичного економічного аналізу та оцінки) у системі управління полягає у тому, що господарське дослідження об'єднується у рамках певної підсистеми з будь-якою іншою функцією конструкції управління: із плануванням, бухгалтерським обліком і звітністю та регулюванням. Цієї вузлової позиції дотримуються не тільки деякі розробники управлінських доктрин, але й окремі учені-дослідники.

Третя точка зору безпосередньо на місце функції аналітичної обробки техніко-економічних інформа-

ційних даних (систематичного економічного аналізу і оцінки) у системі управління полягає у розгляді господарського дослідження як самостійної функціональної підсистеми. До прихильників такого підходу у нашій державі відносяться, насамперед, значна група провідних учених-аналітиків та певна частина фахівців, які досліджують питання підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (систематичного економічного аналізу і оцінки) в інформаційних системах управління процесом виробництва. Водночас слід зауважити, що сама ідея створення у системі адміністрування самостійної підсистеми (функції) аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних (планомірного економічного аналізу й оцінки) відносно не нова, вона висувалася рядом літераторів (авторів) ще у минулому сторіччі.

ВИСНОВКИ

Віддаючи належне оцінці значення вдосконалення підсистеми (функції) планомірного економічного аналізу та оцінки на промислових підприємствах (виробничих об'єднаннях), представляється необхідним значно більш глибоко дослідити сутність різних підходів до організації аналітичної обробки техніко-економічних інформаційних даних у методі стратегічного керування.

Список використаних джерел

1. Абрамовский А.В. Разработка методов технико-экономического анализа и комплексной оценки экономической эффективности высокоскоростных судов: дисс ... канд. техн. наук: 05.08.03 / Санкт-Петербургский государственный морской технический университет. Санкт-Петербург, 2008. 247 с.
2. Андрейчиков А.В. Интеллектуальная система на основе многокритериальных методов анализа иерархий и аналитических сетей для решения задач комплексной оценки деятельности предприятий: монография. Волгоград: Политехник, 2006. 112 с.
3. Бочаров В.В. Комплексный финансовый анализ: информационное обеспечение, анализ рыночной активности, ипотека, портфельный анализ. Москва: Питер, 2005. 432 с.
4. Гинзбург А.И. Экономический анализ: предмет и методы, комплексный и локальный анализы, оценка управленческих решений. Москва: Питер, 2007. 208 с.
5. Мальищенко В.А. Актуальные направления развития системности в методологии анализа финансового состояния предприятия: монография. Москва: Русайнс, 2017. 118 с.
6. Пименова Е.М. Формирование системы показателей комплексной оценки делового потенциала предприятия: монография. Самара: Самарский государственный экономический университет, 2007. 233 с.
7. Пласкова Н.С. Методология стратегического анализа результативности бизнеса. Москва: Креативная экономика, 2007. 254 с.
8. Пласкова Н.С. Стратегический и текущий экономический анализ. Москва: Эксмо, 2007. 653 с.
9. Ткач А.А. Комплексный анализ и оценка эффективности деятельности кредитных кооперативов: монография. Москва: Дашков и К°, 2013. 198 с.
10. Фаррахова О.Ю. Предпринимательский риск: теоретические и методические основы: монография. Ижевск: Институт экономики, 2006. 109 с.

References

1. Abramovskiy A.V. Development of methods for technical

and economic analysis and a comprehensive assessment of the economic efficiency of high-speed vessels: diss ... cand. techn. sciences: 05.08.03 / Saint Petersburg State Marine Technical University. Saint Petersburg, 2008. 247 p. (in Russian).

2. Andreychikov A.V. *An intelligent system based on multicriteria methods for analyzing hierarchies and analytical networks for solving problems of a comprehensive assessment of enterprises: a monograph.* Volgograd: Polytechnic, 2006. 112 p. (in Russian).

3. Bocharov V.V. *Comprehensive financial analysis: provision of information, analysis of market activity, mortgage, portfolio analysis.* Moscow: Peter, 2005. 432 p. (in Russian).

4. Ginzburg A.I. *Economic Analysis: The subject and methods, complex and local analysis, evaluation of management decisions.* Moscow: Piter, 2007. 208 p. (in Russian).

5. Małyshenko V.A. *Actual directions of systematic development in the methodology of analysis of the financial*

condition of an enterprise: a monograph. Moscow: Rusayns, 2017. 118 p. (in Russian).

6. Pimenova E.M. *Formation of a system of indicators for a comprehensive assessment of the business potential of an enterprise: a monograph.* Samara: Samara State University of Economics, 2007. 233 p. (in Russian).

7. Plaskova N.S. *Methodology of strategic analysis of business performance.* Moscow: Creative Economy, 2007. 254 p. (in Russian).

8. Plaskova N.S. *Strategic and ongoing economic analysis.* Moscow: Eksmo, 2007. 653 p. (in Russian).

9. Tkach A.A. *A comprehensive analysis and evaluation of the effectiveness of the credit cooperatives: a monograph.* Moscow: Dashkov and Co.°, 2013. 198 p. (in Russian).

10. Farrahova O.Yu. *Business risk: theoretical and methodological foundations: monograph.* Izhevsk: Institute of Economics, 2006. 109p. (in Russian).